

**JAPON ÂLİMİ TOSHİHİKO IZUTSU'NUN “KUR'ÂN'DA ALLAH VE İNSAN” İSİMLİ
ESERİNDEKİ KUR'ÂNÎ TEMEL KAVRAMLAR ÜZERİNE BİR İNCELEME**

**A STUDY ON THE BASIC CONCEPTS OF THE QUR'AN IN THE WORK NAMED “GOD
AND MAN IN THE QUR'AN” BY THE JAPANESE SCHOLAR TOSHİHİKO IZUTSU**

Mehmet Sıddık Özalp

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/İlahiyat/Temel
İslam Bilimleri

mehmetozalp@nevsehir.edu.tr

ORCID: 0000-0002-4260-6989

Recep Çelik

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/İlahiyat/Temel
İslam Bilimleri

recepcelik@nevsehir.edu.tr

ORCID: 0000-0002-5099-1231

ÖZ

Geliş Tarihi:
11.07.2024

Kabul Tarihi:
26.09.2024

Yayın Tarihi:
20.12.2024

Anahtar Kelimeler

Arap Dili ve
Belâgatı,
Anlambilim,
Japonya,
Toshihiko Izutsu,
Kur'ân'da Allah ve
İnsan

Keywords

Arabic Language
and Rhetoric,
Semantics,
Japan,
Toshihiko Izutsu,
God and Man in the
Qur'an

Japonya'nın İslâm araştırmalarının öncülerinden Toshihiko Izutsu, dil bilimleri alanında eğitim almış ve 30'dan fazla dili akıcı olarak konuşabilecek yeteneğe sahip bir dilbilimci olmuştur. İslâm, Kur'ân, kelâm, felsefe ve tasavvuf gibi İslâmî ilimler alanlarında geniş bir bilgi birikimine sahip olmayı başarmış ve Kur'ân'ın anahtar kavramları üzerine özgün ve kapsamlı araştırmalar yapabilmıştır. Kur'ân'ın anahtar kelimelerini dil ve anlam açısından değerlendirmiştir. O, farklı bir bakış açısıyla Kur'ân semantiği konusunda araştırmalar yapmış ve sözcüklerin yapısını, kavramlaşmış anlamlarını geleneksel, Kur'ânî ve modern semantik yaklaşımlarla analiz etmiştir. Bu açıdan çalışmaları benzersiz bir hüviyet kazanmıştır. Bu sebeple çalışmada; Japonya'da İslâm Araştırmaları, Izutsu'nun Hayatı, Türk Dünyası ile Münasebetleri incelendikten sonra Izutsu'nun Kur'ân ve İslâm ekseninde kaleme aldığı eserlerine değinilecektir. *Allah ve'l-insân fi'l-Kur'ân* isimli eseri bağlamında Gerçek Anlam ve Bağlantılı Anlam, Gerçek Anlam ve Bağlantılı Anlam, Gerçek ve Bağlantılı Anlam Bakımından “Allah” ve “Vahiy” Kavramları ve Felsefi Kavramlar gibi bazı kavramlar örnek olarak sunulacaktır. Bu şekilde ilgili konuların analiz ve değerlendirilmeleri yapılarak çalışma tamamlanacaktır.

ABSTRACT

Toshihiko Izutsu, one of the pioneers of Islamic studies in Japan, received training in linguistics and became a linguist capable of speaking more than 30 languages fluently. He succeeded in acquiring extensive knowledge in various fields of Islamic sciences, including Islam, the Quran, theology, philosophy, and Sufism, and conducted original and comprehensive research on the key concepts of the Quran. He assessed the key terms of the Quran from linguistic and semantic perspectives. Izutsu approached Quranic semantics from a unique perspective, analyzing the structure of words and their conceptual meanings through traditional, Quranic, and modern semantic approaches. This has given his work a distinctive identity. Therefore, this study will first explore Islamic Studies in Japan, Izutsu's life, and his relations with the Turkish world. Following this, an examination of Izutsu's works on the Quran and Islam will be presented. In the context of his work titled *Allah and Man in the Quran*, concepts such as Real Meaning and Related Meaning, the concepts of “Allah” and “Revelation” in terms of Real and Related Meanings, and various Philosophical Concepts will be discussed as examples. The study will conclude with an analysis and evaluation of these relevant issues.

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1513085>

Atıf/Cite as: Özalp, M. S., & Çelik, R. (2024). Japon âlimi Toshihiko Izutsu'nun “Kur'ân'da Allah ve İnsan” isimli eserindeki Kur'ânî temel kavramlar üzerine bir inceleme. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, Türkiye-Japonya Diplomatik İlişkilerinin 100.Yılı Özel Sayısı*, 209-222.

Giriş

Japon âlim İzutsu'nun Kur'ân'ı Japonca'ya çevirmesi, dilsel bir çabadan ziyade, Kur'ân mesajı ve derin anlamlarını Japon toplumuna aktarma ya da Müslümanlar ile Japonlar arasında etkileşimin altyapısını sağlama amacı taşıyor olabilir. Bu, İslam düşüncesini daha geniş kitlelere ulaştırma ve anlama sürecinde önemli bir adım olarak değerlendirilebilir. İzutsu'nun analizleri, Kur'ân'ın anahtar kelimelerinin yapısını ve kavramlaşmış anlamlarını hem tarihsel bağlamda hem de çağdaş semantik çerçevede ele alarak, bu kelimelerin çeşitli anlam katmanlarını açığa çıkarmıştır. Bu bağlamda, İzutsu'nun bilimsel mirası, sadece Japonya'da değil, dünya çapında İslam araştırmaları ve dil bilimi alanlarında önemli bir referans noktası olmayı sürdürmektedir. İzutsu, disiplinler arası yaklaşımı ve semantik analizdeki derinliği ile İslam düşüncesine yeni perspektifler kazandırmış ve bu alanın zenginliğini ve derinliğini göstermiştir. Bu münasebetle İzutsu ve eserlerine yeniden dikkat çekmek üzere dilsel semantik yaklaşımları başta olmak üzere görüş ve analizlerine yer verilecektir.

Japonya'da İslâm Araştırmaları

1868 Meiji Restorasyonu'yla yurtdışına çıkan Budist rahipler İslâmiyet hakkında bilgi toplamaya başlamıştır. Bu çerçevede Iwakura Misyonu üyesi Japon Budist rahip Mokurai Shimaji, İstanbul'u ziyaret etmiştir. Shimaji, yazdığı raporda İslâm'dan etkilendiğini belirtmiş ve İslâmiyet hakkındaki düşüncelerini diğer Budist rahiplere aktarmıştır. Ertuğrul Firkateyni faciasından yaralı olarak kurtulanları İstanbul'a getiren Hiei ve Kongo isimli gemilerle bazı Budist rahipler İstanbul'a gelmiştir. 1895'te gerçekleşen Çin - Japon savaşı sonrasında Japonya, Müslümanlarla komşu olduğunu fark etmiştir. Bu minvalde Uygurlar ve Çinli Müslümanlar Japonya tarafından olası müttefik olarak görülmüştür. 1904 - 1905 yıllarında yapılan Rus - Japon savaşının Japonların galibiyetiyle sonuçlanması, başta Osmanlılar olmak üzere tüm İslâm dünyasının dikkatini çekmiştir. Çin Müslümanlarını tanıyan Japonlar, bu savaşla da Rusya Müslümanlarını tanıma fırsatı bulmuştur. (Sat, 2018, ss. 114-115)

Japonya'da İslâm ve İslâm ilimleri konusundaki araştırmaların geçmişi 20. yüzyılın başlarına dayanmaktadır. Başka bir ifadeyle bu araştırmaların uzun ve köklü bir geçmişi bulunmamaktadır. Japonya'da İslâm ve Müslümanlar üzerinde icra edilen modern araştırmaların temel iki kaynağı bulunmaktadır. Bunlardan birisi üniversiteler bünyesinde doğu tarihi alanlarında gelişen akademik ilgidir. Bu ilgi, Çin araştırmaları sonucunda ortaya çıkmıştır. Diğer kaynak, Batı dünyasının araştırmalarında olduğu gibi, İmparatorluk Japonya'sının sömürgeci politikasının gerektirdiği acil ihtiyaçlardır. Japon yayılmacılığı çerçevesinde, Çin ve Güney Asya'daki Müslümanları anlamak ve kontrol altında tutmak amacıyla bu disiplin geliştirilmiştir. Bu sayede, sömürgeci hükümete gerekli bilgileri sağlamak ve ulusal çıkarlarını korumak hedeflenmiştir. I. Dünya savaşı öncesi ve II. Dünya savaşı süresinde yapılan İslâm araştırmalarının çoğu askerî otoritelerce desteklenerek yürütülmüştür. 1945 yılında Japonlar savaşı kaybettiklerinde Amerika Birleşik Devletleri bu merkezi kapatmış ve burada bulunan kaynaklar da kaybolmuştur (Kamada-Kobayashi, 2015, s. 97)

Izutsu, İslâm düşüncesi, İslâm araştırmaları, Kur'ân araştırmaları, kelâm, felsefe ve tasavvuf gibi alanlarda çalışmalar yapmıştır. İslâm hakkındaki eserlerinin çoğu yayımlanmış ve bu eserlerin, Japonlardan ziyade Batılılar arasında daha fazla bilindiği ve ilgiyle karşılandığı düşünülmektedir. Bu şekilde, İzutsu, Japonya'da İslâm literatürü ve değerleri üzerine yaptığı çalışmalarla tanınmış ve bilinir hale gelmiştir. (Kamada-Kobayashi, 2015, s. 98)

Toshihiko Izutsu'nun Hayatı

Izutsu, 5 Mayıs 1914'te Yotsuya/Tokyo'da doğmuştur. (Sat, 2018, s. 32). Dil ilimleri alanındaki lisans ve lisansüstü eğitimini Keio Üniversitesi'nde yapmıştır. Bir müddet Yunan ve Latin felsefe metinleri ile dil ilimleri okutmuştur. O dönemde Japonya'da bulunan Rusyalı Tatar âlimi Musa Cârullâh Bigiyev (öl. 1369/1949) ile tanışarak onun vasıtasıyla İslâm dinine ve kültürüne ilgi duymaya başlamış; kendisinden Sibeveyhi'nin (öl. 180/796) *el-Kitâb'ı* ile Müslim'in (öl. 261/875) *el-Câmi'u's-sabîl'*ini okumuştur. Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Farsça, Türkçe, Sanskritçe, eski ve yeni Çince öğrenmiştir. 1951 yılında başladığı ilk Japonca Kur'ân çevirisini 1958'de bitirmiştir (Kalın, 2001, s. 552). İzutsu, içinde Arapça, Farsça, Sanskritçe, Balice, Çince, Japonca Rusça ve Yunancanın da bulunduğu en az 30 dili düzgün bir şekilde konuşabilmiştir. İzutsu, Kur'ân'ı Japonca'ya çevirmiştir. İslâmî çalışmalar alanında *İslâm Düşünce Tarihi (İsuramu Shisōshi)* isimli eseri ilk çalışması olarak kabul edilse de çeviri alanda yapılan ilk çalışması Kur'ân'ı Japonca'ya çevirisi olmuştur. Kur'ân Tercümesi,

günümüzde bile geniş bir çerçevede dil incelikleri bakımından bilimsel çalışmalara konu edilmektedir (Izutsu, 2017c, s. 4, 2018, s. 9; Sat, 2018, ss. 23-130). Izutsu (öl. 1413-1993) ve Tanaka Shiro (öl.?) tarafından Japoncaya çevrilen Kur'an tercümesinin, 1850'den itibaren birçok defa basımı yapılmıştır (Serhân, 1998, s. 26/8260). Yabancı dilleri öğrenme konusunda olağanüstü bir yeteneğe sahip olan Toshihiko, Arapça öğrenmeye başladıktan bir ay sonra Kur'an'ı çözebilmiştir. Izutsu, 1959'da Japonya'dan ayrılmış ve 1974'te İran Kraliyet Felsefe Akademisi'ne geçmiştir. Bir ara Montreal Kanada'da McGill Üniversitesinde de İslâm Felsefesi hocalığı yapmıştır. Burada Ebu'l-Hasen el-Eş'arî (öl. 324/935-36), İbn Sînâ (öl. 428/1037), Gazzalî (öl. 505/1111), Suhreverdî el-Maktûl (ö. 587/1191) ve İbn Arabî (öl. 638/1240) gibi âlim ve düşüncelerine dair dersler vermiştir. Aynı şekilde İran'da da Felsefe Enstitüsünde hocalık yapmıştır. 1979 İran devriminden sonra ülkesine geri dönmüş ve hayatının bundan sonraki kısmını büyük ölçüde telif çalışmalarıyla geçirmiştir. Bu çerçevede doğu düşüncesi ve önemi hakkında çok sayıda kitap ve makaleyi Japonca olarak kaleme almıştır. Özellikle Kur'an semantiği üzerine çeşitli eserler yayımlamıştır (Izutsu, 2017c, s. 4, 2018, s. 9; Sat, 2018, s. 3)

Genelde semantik ilmi ve özelde ise Kur'an semantiği açısından adeta bir dönüm noktası olarak kabul edilen Izutsu'nun (öl. 1413-1993) Kur'an hakkında yaptığı telifleri; dünya çapında ilgi görmüş ve bazı İslâm ülkelerinde kendi dillerine tercüme edilmiştir. İlk çalışması *Arap Düşünce Tarihi* isimli eseri olsa da Pakistanlı öğrencisi Muhammed Hâlid Mesud'a göre Izutsu'nun eserler arasında "Ethico Religious Concepts in the Qur'an" isimli telifi, kabul edilen ilk ciddi çalışmasıdır. Bu nedenle bu çalışma, diğer eserleri arasında önemli bir yere sahip olmuştur. Muhammed Hâlid Mesud, Izutsu'nun Kazan Türklerinden Musa Cârullâh ve Hindistanlı âlimler ile olan münasebetlerine kapsamlı bir şekilde değinmiştir. Ayrıca Mesud, Izutsu'nun Kur'an yorumuna dayalı eserlerinin İslâm dünyası için ne ifade ettiğini de ortaya koymaya çalışmıştır. Mesud'a göre Şâh Velîyuddîn ed-Dihlevî ile başlayan Kur'an'a bütüncül yaklaşma düşüncesi ve çalışmaları Izutsu ile yeni bir şekle evrilerek farklı bir etki alanı yaratmıştır. Mesud, Izutsu'nun İslâm âlimlerini etkilediği gibi Japon ve batılı âlimleri de etkilediğini vurgulamıştır (Mesud, 2005, s. 128).

İslâm ve Ortadoğu Araştırmalarına dair bağımsız bir araştırma Enstitüsü olan Tokyo Camii Enstitüsü'nün direktörü ve profesyonel bir çevirmen olan Kyoko Nishida, son zamanlarda, Japonya'da yaşayan Türk, Suriyeli ve Japon Müslüman bilim adamlarının yardımıyla Kur'an'ı Japoncaya çevirmiştir. O, bir kadın olarak Kur'an'ı ikinci defa Japon diline çeviren şahsiyet olmuştur. "Kuran: Japonca Anlamı" isimli bu kitabı, Tokyo Camii Yayınevi tarafından yayımlanmıştır. Bu yayınevi, Tokyo'da bulunan resmi bir Türk dini kurumu olan Camii, Diyanet'in bir şubesidir (Kimura-Nishida, 2023, s. 355), Kyoko Nishida, öncelikli olarak Izutsu'nun Japonca çevirisinde kullanılan dilin klasik ve bazen aşırı üst düzey ve edebî olması hasebiyle zor olduğunu belirtmiştir. Ancak popülerliği sebebiyle, bu çevirinin Japonlar tarafından hala sıkça okunduğunu ancak içeriği ve Kur'an'ın ruhunu anlamak için yeni Japonca ifadelerle ihtiyaç olduğunu söylemiştir (Kimura-Nishida, 2023, s. 356).

Izutsu İslâm, Uzakdoğu ve Batı düşünce sistemleri hakkında çok sayıda kitap kaleme almış ve aynı şekilde araştırmalar yapmıştır. İsviçre'de düzenlenen Eranos Konferansları'na uzun bir müddet sâdik bir katılımcı olarak iştirak etmiştir. Burada genellikle Zen Budizmi hakkında araştırmalarını tebliğ olarak sunmuştur. Japon estetiği konusunda tanınmış bir uzman olan eşi Toshio İzutsu ile de ortak bazı makaleler yazmıştır. Yaşamı boyunca "hikmet" in farklı tezahürlerini tek bir çerçevede birleştirmeye çalışmış olan Prof. Toshihiko İzutsu, 1993 yılında vefat etmiştir (Izutsu, 2023, s. 1)

Türk Dünyası ile Münasebetleri

Türk dünyası için Izutsu'yu önemli kılan en önemli unsur, İslâmiyet ile sıkı bir biçimde ilgilenmeye başladığı 1937 senesinde dönemin Türk ve Tatar âlimlerinden Abdürreşid İbrahim (öl. 1363/1944) ve sonrasında Musa Cârullâh (öl. 1369/1949) ile tanışması ve bu münasebetle İslâm dinine büyük ilgi göstermesiyle ilişkilendirilebilir. Bu şahsiyetlerin Izutsu için ne kadar önemli olduklarını, ölümünden kısa bir süre önce bir mülakatta; Abdürreşid İbrahim ile Musa Cârullâh sayesinde İslâmî çalışmalara ilgi duyduğunu ve bu alanda yapılan çalışmalarının onların vesilesiyle olduğunu belirtmesinden anlaşılmaktadır (Sat, 2020, s. 98).

Abdürreşid İbrahim ve Musa Cârullâh gibi Tatar âlimlerin Japonya'ya yerleşmeleri ise Bolşevik İhtilali nedeniyle gerçekleşmiştir. Çünkü 1917 Bolşevik İhtilali'nden kaçan Orta Asya Türklerinin yanı sıra Tatarlardan bir grup Japonya'ya göç etmiştir. Söz konusu göç sonucunda Tokyo'ya yerleşen bu topluluk, Muhammed Abdülhay Kurbanalî (öl.1392/1972) liderliğinde ve Japon yetkililerin desteğiyle, bugünkü Tokyo Türk Camisi'nin

bulunduğu yerde faaliyet göstermeye başlamıştır. 1927 yılında burada Türk Mektebini açmış ardından 1929-1931 yılları arasında Türk-Müslüman Merkezi ve Matbaa-ı İslâmiyye'yi kurmuşlardır. O dönemde lise ve üniversite öğrencisi olarak İzutsu, bu merkeze sık sık uğramış ve İslâm ile Türklere ilgi duymaya başlamıştır. Japonya'daki Türk cemaatinin liderlerinden Abdürreşid İbrahim Efendi'nin (öl. 1363/1944) daveti üzerine Musa Cârullâh (öl. 1369/1949) 1938 yılında Japonya'ya gelmiş ve bir müddet burada kalmıştır. İzutsu, Musa Cârullâh'tan Arapça dersleri almış ve Câhiliyye dönemi şiirlerinin de içinde bulunduğu klasik Arapça metinleri okuma fırsatı bulmuştur (Bayrakdar, 2005, s. 4). Böylece İzutsu'nun Türkiye ve Türklere karşı özel ilgisi olmuştur. Bu çerçevede Tokyo Türk Merkezinde Türkçe ve Arapça öğrenmiştir. Diğer çalışmalarına göre nispeten az olsa da Türk dili ve Türk düşüncesi hakkında tanıtıcı yazılar kaleme almıştır (Bayrakdar, 2005, s. 1). İzutsu, İslâmiyet'e olan ilgisi doğrultusunda Müslümanlara özel bir değer atfetmiştir. Ancak, onun özellikle Türkleri derinden sevdiğini veya Müslüman olarak yaşayıp Müslüman olarak öldüğünü söylemek zordur. II. Dünya Savaşı öncesinde Japonya'daki Türk-Tatar çevresiyle yakın ilişkiler içinde bulunmuş olsa da, sonraki yıllarda Türklere yönelik belirgin bir sempati gösteren herhangi bir Türk Dünyası'na yönelik yoğun faaliyet yürütmemiştir (Sat, 2020, s. 109)

Aslında Japon düşünürü İzutsu'nun Türk dünyası ile olan ilişkisi, onun akademik kariyerinde önemli bir dönüm noktası olmuştur. Gençlik yıllarında Türk-Tatar çevresi ile tanışması, onun entelektüel yolculuğunu şekillendirmiştir. Bu bağlamda, İslam âlimleri Musa Cârullah ve Abdürreşid İbrahim'in, İzutsu'nun akademik dünyaya adım atmasında oynadıkları rol, İzutsu'nun kendisi tarafından da vurgulanmıştır. Shiba'nın 1993 tarihli çalışmasında, İzutsu'nun "Benim akademik dünyaya girmeme vesile olan bu iki kişidir" (Sat, 2020, s. 104; Shiba, 1993, s. 286) sözleri, bu iki önemli şahsiyetin İzutsu'nun düşünsel gelişimindeki etkisini açıkça ortaya koymaktadır.

Izutsu'nun dünya çapında kazandığı değeri ve tanınırlığı, bir anlamda bu iki İslam âlimine borçlu olduğu anlaşılmaktadır. Musa Cârullah ve Abdürreşid İbrahim, onun İslam felsefesi ve düşüncesine olan ilgisini derinleştirmiş ve akademik başarısına ilham kaynağı olmuştur. Bu iki âlimin, İzutsu'nun çalışmalarındaki etkisi, onun İslam ve Doğu düşüncesi üzerine yaptığı kapsamlı analizlerle görülmektedir.

Son tahlilde İzutsu'nun akademik kariyerinin başlangıcında bu iki önemli figürle tanışmış olması, onun çalışmalarına derinlik ve perspektif kazandırmış olduğu anlaşılmaktadır. Böylece Türk-Tatar çevresinin, İzutsu'nun düşünsel dünyasında bıraktığı iz, onun dünya çapında bir akademisyen olarak kabul edilmesinde büyük rol oynamıştır. Bu bağlamda, İzutsu'nun Türk dünyası açısından taşıdığı değer, Musa Cârullah ve Abdürreşid İbrahim ile kurduğu ilişkiler ve bu ilişkilerin onun akademik kariyerine sağladığı katkılarla değerlendirilmektedir (Sat, 2020, s. 104)

Eserleri

Izutsu, *Arap Düşüncesi Tarihi, Doğu Hindistan'da İslâm Hukuku, Yunan Felsefesinde Mistik Yön, Arapçaya Giriş, Rus Edebiyatı, Muhammed, 19. Yüzyıl Rusya'sında İnsan Kavramı, İslâm Düşüncesi Tarihi, İslâm'ın Doğuşu, İslâm Felsefesinin Ana Kaynağı, İslâm Kültürü: Temelinde Yatan Şey, Bilinç ve Öz: Doğu Felsefelerinin Yapısal Uyumluluğu İçin Bir Arayış, Kur'ân'ı Okuma, Mananın Derinliğine Doğru: Doğu Felsefelerine Nüfus Etme, Hikmet Fasıl'an Kozmoz ve Anti-Kozmoz: Bir Doğu Felsefesi İçin, Muteâl Kelimelerin Amacı: Yabudi ve İslâm Felsefesinde Allah ve İnsan, Bilinç Metafizikçi: "Mahayana'da İnancın Uyanışının" Felsefesi*, isimleriyle 18 eserini Japonca olarak kaleme almıştır. Ayrıca İzutsu'nun söz konusu Japonca eserleri, "Seçme Eserleri" başlığıyla 1991-1993 yılları arasında 11 cilt şeklinde yeniden neşredilmiştir. Bunların yanında on eserden fazlasını İngilizce olarak kaleme almıştır. Aynı şekilde hem Japonca hem de İngilizce çok sayıda makale yayımlamıştır. Tebliğ, söyleşi ve basılmamış çok sayıda çalışması da mevcuttur. Farklı dillerde de çalışmalar yapmış ve bu çalışmalar Arapça, Farsça ve Türkçe başta olmak üzere çok sayıda dillere tercüme edilmiştir (Bayrakdar, 2005, ss. 6-11).

Görüldüğü üzere İzutsu tarafından çok sayıda çalışma yapılmıştır. Bu başlık altında hepsini saymamız, çalışmanın uzamasına yol açacağından ve söz konusu çalışmalar, daha önce Mahmut Bayrakdar tarafından detaylıca incelendiğinden burada hepsine yer vermeyeceğiz. İlgi duyanlar Bayrakdar'ın çalışmasına bakabilirler. Çalışmamız formatı gereğince İzutsu'nun Kur'ân ve İslâm ekseninde kaleme alınan eserleri kısaca tanıtıldıktan sonra *Allah ve'l-insân fi'l-Kur'ân* isimli eserinde öne çıkan bazı Kur'ânî Anahtar Kelimelerin analizi yapılacaktır.

Beyne Allah ve'l-insân fi'l-Kur'ân

İsâ Alî el-Âkûb bu eseri Arapçaya çevirmiş ve eser, Dâru Neynevâ tarafından neşredilmiştir (Izutsu, 2017a, s. 1)

el-Mefhûmâtü'l-ahlakiyye ed-diniyye fi'l-Kur'ân

İsâ Alî el-Âkûb bu eseri Arapçaya çevirmiş ve eser, Dâru Neynevâ tarafından neşredilmiştir (Izutsu, 2017b, s. 1)

Yazmış olduğu eserler arasında “*Ethico Religious Concepts in the Qur'an*” isimli telifi, kabul edilen ilk ciddi çalışması olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle bu çalışma, diğer eserleri arasında önemli bir yere sahip olduğunu göstermiştir. Izutsu'nun Pakistanlı öğrencisi Muhammed Hâlid Mesud, bu çalışmayı Urduca diline tercüme etmiştir (Mesud, 2005, s. 128)

Mefhûmu'l-imân fi ilmi'l-keîâm el-İslâmî

İsâ Alî el-Âkûb bu eseri Arapçaya çevirmiş ve Dâru Neynevâ tarafından neşredilmiştir (Izutsu, 2017c, s. 1). Bu eser, Selahattin Ayaz tarafından Türkçeye tercüme edilerek Pınar Yayınları tarafından 2018 yılında İstanbul'da yayımlanmıştır (Izutsu, 2018, s. 2)

Bu eser, Izutsu'nun 1950-60 yılları arasında Montreal Kanada McGill Üniversitesinde Kur'ân kavramları ve dünya görüşü hakkında yapmış olduğu çalışmalardan oluşur (Izutsu, 2018, s. 9)

İbn Arabî'nin Fusûs'undaki Anahtar Kavramlar

Bu eser, İbn Arabî'ye (öl. 638/1240) göre Tasavvuf anlayışı ile Lao -Tzû ve Çuang – Tzû'ya göre Taoizm anlayışına özgü belli başlı felsefî kavramların karşılaştırmalı incelenmesini hedef alan bir çalışmanın birinci kısmıdır. Giriş bölümü, İbn Arabî'nin felsefesinin anahtar kavramlarına hasredilmiştir. Çalışmanın ikinci kısmında ise *Tao Te' Çing* ile *Çuang Tzû'nun Kitabı*'ndaki anahtar kavramlar incelenmiştir (Izutsu, 2023, s. 7)

Tao-culuk'daki Anahtar Kavramlar (İbn Arabî ile Lao-Tzû ve Çuang-Tzû'nun Mukayesesi)

İbn Arabî'nin Fusûs'undaki Anahtar - Kavramlar isimli eserde değinildiği üzere söz konusu eserin ikinci kısmının, *Tao Te' Çing* ile *Çuang Tzû'nun Kitabı*'ndaki anahtar kavramların incelendiği belirtilmiştir. Yani bu eser, *İbn Arabî'nin Fusûs'undaki Anahtar - Kavramlar* isimli eserinin ikinci kısmının muhtevası olan *Tao Te' Çing* ile *Çuang Tzû'nun Kitabı*'ndaki anahtar kavramların mukayeseli olarak analiz edilmesinden ibaret olup Ahmet Yüksel Özemre tarafından Türkçeye tercüme edilmiştir (Izutsu, 2017d, s. 7)

Bu çerçevede *İbn Arabî'nin Fusûs'undaki Anahtar – Kavramlar* ile *Tao Te' Çing* ile *Çuang Tzû'nun Kitabı*'ndaki anahtar kavramların mukayesesinin yapıldığı özet mahiyetindeki *Terimlerin Mukâyesesi* isimli tabloyu örnek olarak göstermekle yetineceğiz (Izutsu, 2017d, s. 297).

Tablo 1. Terimlerin Mukâyesesi

1. İbn Arabî	Lao-Tzû ve Çuang- Tzû
2. Zât	Tao'nun Mutlak Hakikati
3. Mutlak Teslimiyet	Adem-i İcraat
4. İnsân-ı Kâmil	Şeng Jen
5. Rabb	Tsao Wu Çe, Ta Şih, Semâvî İmparator,
6. Amâ', Dipsiz Karanlık, Kenz-i Mahfi	Hsüan, Derinliklerine Varılmayan, Sır, Yontulmamış Odun
7. Vücûd, Varlık	Yu
8. Adem	Wu, “Varlık-olmamanın-reddinin-reddi”
9. Hakk	Tao, Yol,
10. Kesret, Mümkînat	Onbin Nesne, Wan Wu
11. Tecellî	Şeng,
12. Vahdet-i Vücûd	Semâvî Eşitleme
13. Basîret	Ming, Aydınlatıcı Nûr

14. Fenâ	Otururken Unutmak, Tso Wang
15. Âlem-i Misâl ve Hayâl	Karmaşa, Kaos
16. Mî'râc Sonrası	Büyük Uyanış
17. A'yân-ı Sâbite	Ağacın kovukları
18. Rahmân'ın Nefesi	Evrensel Rüzgâr
19. Rahmet	Te, Fazilet
20. Sırât-ı Mustakîm	“Kendiliklerinden Böyle”
21. Rûh	Çi
22. Gayb Âlem	Hsüan
23. Kader	T'ien Li

Tablo 1, İbn Arabî'nin metafizik ve tasavvuf kavramlarının Taoizm'deki karşılıklarıyla mukayesesini sunmaktadır. Farklı bağlamlarda anlam derinlikleri değişse de yalnızca özsel benzerlikler dikkate alınmadan kavramların evrenselliği gösterilmiştir.

Allah ve'l-insân fi'l-Kur'ân

Izutsu, bu eserde semantik çerçevede Kur'ânî terimlerin tahlilini hedeflemiştir. Aynı şekilde diğer bir eseri olan *Kur'ân'da Dinî ve Ahlakî Kavramlar*'da aynı metodolojiyi istimal etmiştir. Böylece temel etik kavramları tahlil çabaları sarfeden Izutsu, *Kur'ân'da Tanrı ve İnsan* isimli eserinde de aynı metotla ontoloji alanında bir tahlil yapmak istemiştir. Hem etik hem ontoloji alanlarında bir dünya görüşünün temel ilkelerini kavrama açısından ciddi anlamda önem arz ettiğinden, Izutsu'nun söz konusu iki eser üzerinden, onun Kur'ânî dünya görüşüyle alakalı bakışını analiz etmek mümkün olabilmıştır (Izutsu, 2019, s. 7). Örneğin: Izutsu (öl. 1413-1993), bu eserinde (إِيمَان) sözcüğünü merkeze alarak etrafında (الله), (تَصَدِيق), (إِسْلَام) ve (شُكْر) gibi olumlu; (تَكْذِيب), (عَصِيَان) ve (كُفْر) gibi olumsuz Kur'ân'ın anahtar kelimelerine yer vermiştir. Izutsu, böylece kişi imanı onaylayarak (تَصَدِيق), kendini Allah'a (الله) teslim etmek (إِسْلَام) suretiyle bu alanda olumlu kavramlar oluştuğunu belirttikten sonra imanı yalanlamak (تَكْذِيب) suretiyle reddederek (كُفْر) ve karşı gelen (عَصِيَان) kişi veya inanmış gibi görünme (نِفَاق) ile belirtilen olumsuz alan kavramlarının da oluştuğuna dikkat çekmiştir (Izutsu, 2007, s. 60). Hilâl Muhammed el-Cihâd, bu eseri Arapçaya çevirmiş ve eser, Merkezi Dirasâtî'l-Arabiyye tarafından neşredilmiştir (Izutsu, 2007, s. 1). Ayrıca bu eser, Kürşat Atalar tarafından Türkçeye tercüme edilmiş ve Pınar Yayınları'nca İstanbul'da neşredilmiştir (Izutsu, 2019, s. 4).

“Kur'ân'da Allah ve İnsan” İsimli Eserindeki Kur'ânî Temel Kavramlar

Izutsu'nun “*Allah ve'l-İnsân fi'l-Kur'ân*” isimli eseri, Kur'ân'daki temel kavramları ve bu kavramların kullanımını semantik açıdan inceleyen önemli bir çalışmadır. Bu eser, Kur'ân'da geçen anahtar kavramların dil ve anlam açısından bilimsel analizini yaparak, bu kelimelerin İslâm düşüncesindeki yerini ve anlamını ortaya koymuştur. Izutsu'nun bu eseri bağlamında; “Gerçek Anlam ve Bağlantılı Anlam”, “Gerçek ve Bağlantılı Anlam Bakımından ‘Allah’ Kavramı”, “Felsefî Kavramlar” ve “İslâm Öncesi Araplarda ‘Allah’ Kavramı” gibi önem arz eden bazı anahtar kavramlar, çalışmanın da formatı gereğince açıklanmıştır.

Gerçek Anlam ve Bağlantılı Anlam

Izutsu, dile getirildiğinde bağlamından bağımsız bir şekilde sadece kavramlaşmış anlamı ilk akla gelen terimleri, “bağlantılı anlam”; bağlamından koparılmadan yeni bir anlam kazanan terimleri ise “gerçek anlam” olarak nitelemiştir. Örneğin: Kur'ân'da kullanılmak üzere kavramlaşan (تَنْزِيل), (وَحْي), (نَبِي) ve (أَهْل) gibi sözcükler, ilk duyulduğunda gerçek anlamları değil, Kur'ân'da geçtiği bağlamda kavramlaşmış manalarıyla akla gelirler. Bununla beraber (كِتَاب) sözcüğünde görüldüğü üzere bazı sözcükler, her ne kadar Kur'ân'da kullanıldığı üzere kavramlaşan anlamıyla akla gelirlerse de aslı anlamını da muhafaza edebilmişlerdir. Çünkü (كِتَاب) dendiğinde ilk olarak aslı anlamı da akla gelebilir (Izutsu, 2007, ss. 43-44).

Gerçek ve Bağlantılı Anlam Bakımından “Allah” Sözcüğü

Izutsu, Kur’ân sisteminin ana merkezinde “Allah” (الله) kelimesinin yer aldığını, konum ve önem açısından hiçbir kavramın “Allah” (الله) kavramından üstün olmadığını söylemiştir. Sebebini ise Kur’ân’ın dünyaya bakış açısının somut ve doğal bir şekilde Allah merkezli olmasına bağlamıştır. Böylece hiyerarşik bir biçimde yukarıdan aşağıya doğru olarak sistemin bütün anahtar kavramlarının alt yapılarında derin bir etki bıraktığını eklemiştir (Izutsu, 2007, s. 157).

(الله) kavramının Kur’ân sisteminin ana merkezinde yer aldığı gibi Câhiliyye döneminde de bu kavram bilinmekteydi. Başka bir ifadeyle Kur’ân vahiy olarak indiğinde “Allah” kavramını aynı şekilde kullanmış ve söz konusu ilah anlamı için yeni bir kavram icat etmemiştir. Bu kapsamda Kur’ân dönemin Arapları tarafından garip sayılacak ve kulaklarına aşına olmayacak yeni bir isim kullanmamıştır.

Allah’ı (رَبُّ الْبَيْتِ) “Kâbe Tanrısı”, (رَبُّ الْكَعْبَةِ) “Kâbe Tanrısı” ve (رَبُّ مَكَّةَ) “Mekke Tanrısı” gibi isimlerle bilirlerdi. Dönemin edebî literatürü, çok sayıda örneklerle “Allah” kavramının Harem Bölgesinin Rabbi (رَبُّ الْحَرَمِ الْمَكِّيِّ) “Mekke Güvenli Bölge Tanrısı” olarak Araplar arasında yaygın bir şekilde bilindiğini göstermektedir. Mekke şehrinin dar sınırları dışında bile bilinirdi. Lahmî Devletinin son Hükümdarı III. Nu’mân b. Munzir (öl. 602) tarafından Hîre’de hapse atılan Hristiyan şair Adî b. Zeyd (öl. 600?), suçsuz olduğunu ve düşmanları tarafından iftiraya uğradığını beyan etmek üzere Nu’mân b. Munzir’e yazmış olduğu şiirde (رَبُّ مَكَّةَ) şekliyle Allah kavramını kullanmıştır (Izutsu, 2007, s. 169; Özalp, 2023, ss. 187-195).

سَعَى الْأَعْدَاءُ لَا يَأْلُونَ شَرًّا
عَلَيَّ وَرَبِّ مَكَّةَ وَالصَّلِيبِ

Mekke’nin Rabbi ve Haç üzerine yemin ederim ki, düşmanlar kötülüğü benden esirgememek üzere çaba harcadılar (el-‘İbâdî, 1384, s. 38).

Adî b. Zeyd, düşmanlarının kendisine karşı tüm kapasite efor harcadıklarını ve kendisine zarar vermek için ellerinden geleni yaptıklarını ve bu konuda hiçbir şey esirgemediklerini dile getirirken Kâbe’nin tanrısı (رَبُّ الْكَعْبَةِ) ve çarpmıha gerilen (الصَّلِيبِ) üzerine yemin etmiştir. Böylece iki ayrı ilah kabul edilen Mesih ve Kâbe’nin tanrısını bir yemin içerisinde kullanmıştır. Kâbe’nin tanrısı (رَبُّ الْكَعْبَةِ) olan Allah (الله) ve Hristiyanların tanrısı (الإله المسيحي) Allah (الله) aynı yerde istimal edilmiştir. Bu durumda Allah (الله) kavramının İslâm öncesinde de bilindiği ve Câhiliyye Arapları, Hristiyanlar ve Yahudiler tarafından kullanıldığı anlaşılmaktadır (Izutsu, 2007, ss. 168-172).

Gerçek ve Bağlantılı Anlam Bakımından “Vahiy” Sözcüğü

Vahiy kavramının terim anlamı, Allah’ın bir emri, bir hükmü veya bilgiyi peygamberine gizli olarak bildirmesi olarak tanımlanabilir. (Yavuz, 2012, s. 440) Izutsu, vahiy (الْوَحْيِ) kavramını analiz ederken, bu kelimenin Cahiliye dönemi şiirlerinde sıkça kullanıldığını belirterek, Kur’ân öncesi orijinal kavram yapısının analizini kolaylaştırdığını ifade etmiştir. Izutsu, Vahiy (الْوَحْيِ) kavramının anlaşılması için iletişimin en az iki şahıs arasından gerçekleşebileceğine dair bazı analizler yapmıştır. Izutsu, bu çerçevede şahıstan kasıt kişiler olduğunu ve semantik analizler yapabilmemiz için sahnedeki kişileri bilmemiz gerektiğini belirtmiştir. O, “vahiy” kelimesinin Cahiliye dönemi şiirlerinde sürekli olarak kullanıldığından bu sözcüğün Kur’ân’dan önceki orijinal kavram yapısının analizini kolaylaştırdığını vurgulamıştır (Izutsu, 2007, s. 247).

Bu çerçevede vahiy kavramının çeşitli kullanımlarından bazı temel anlamsal noktalara işaret etmekte fayda vardır; biri, analizi kolaylaştırmak için bu noktada yeni bir metodolojik kavram olan “iki kişi arasındaki ilişki olarak tanımlanan iletişim” gösterilebilir: Genel olarak, “iletişim” kavramı anlamsal olarak iki kişi arasındaki ilişkileri ifade eder. Yani bu kavram, “iki kişi arasındaki” ilişki olarak tanımlandığında, vahyin anlamsal yapısının analizi için son derece önemli bir rol oynamaktadır. Bir kelimenin anlamını analiz ederken genellikle dikkat edilmesi gereken ilk şey, o kelimenin gerektirdiği kişi sayısıdır. Bu bağlamda, “kişi” kelimesi “dramatik karakter” anlamında kullanılmaktadır. Başka bir deyişle, anlamsal analizde ilk adım olarak, kelimelerle ifade edilen olayın gerçekten gerçekleşebilmesi için kaç kişinin - oyuncunun sahnede olması gerektiğini bilmek genellikle bizim için önemlidir. Bu durum elbette ki “kişi” fikrinin anlamın temel yapısında kökleştiği durumlarla sınırlıdır. Örneğin, “masa” insanların etrafında toplanması için, “kitaplar” ise insanların okuması için vardır. Ancak “masa” ve “kitap” gibi kelimelerin anlam yapısı, temel ve özsel bileşenlerinden biri olarak “kişi” fikrini içermez. Bu ifadeyle

kastettiğim şey, genel gözlemlerden sonra daha iyi anlaşılacaktır: Bir kişi, bu iki basit ifadeyi karşılaştırmak isterse, “Yemek yiyor” cümlesindeki fiil “bir kişi” ile ilişkilendirilirken, ikinci cümledeki fiil “Yargılıyor” “iki kişi arasında bir ilişki” ile ilişkilendirilir. Bu iki fiili, “yemek yiyor” ve “yargılıyor” fiillerini kasıtlı olarak seçtim çünkü her ikisi de geçişli fiillerdir. Bu noktada, şu an bahsettiğimiz anlamsal farkın, yüzeysel olarak geçişli ve geçişsiz fiiller arasındaki dilbilgisel farka benzer gibi görüldüğünü, ancak gerçekte tamamen farklı olduğunu vurgulamak istedim. Her iki fiil de “yemek yiyor” ve “yargılıyor” geçişli fiillerdir. Ancak, ilki “bir kişi” ifadesiyle, ikincisi ise “iki kişi” ifadesiyle ilişkilendirilir. Yemek yemek durumunda, bir kişinin yeterli olduğu bir ilişki söz konusudur. Elbette birden fazla kişi de olabilir, ancak bu durum ikincil ve tali bir anlam taşır. Bu bağlamda, ifadenin temel anlamsal yapısında yalnızca bir kişi bulunur. Bu tür ifadeleri “tek kişilik ifadeler” olarak adlandıracam. Buna karşın, “yargılıyorum” fiili durumunda en az iki kişi bulunması gerekir. “Yargılama” fiili doğası gereği iki kişi olmadan gerçekleşemez. Eğer başka kimse yoksa, kişi kendini yargılayacaktır, eğer yargılama eylemi gerçekleşirse. Bu durum aynı zamanda yapısal olarak da bir ilişkiyi ifade eder. Çünkü aynı şahıs burada çift rol oynamıştır. Yani ayı kişi olsa bile ilişki iki kişi arasında gerçekleşmiştir (Izutsu, 2007, ss. 247-249).

“Vahiy” kelimesine dönersek, bu açıklamanın ışığında bunun “iki kişi arasındaki bir ilişki” olduğunu fark ederiz. Başka bir deyişle, olayın gerçekten gerçekleşmesi için ortada iki kişi bulunması gerekir. Bu “vahiy” sürecinde, onları (A) ve (B) olarak adlandıralım. Bu süreçte (A) aktif olarak hareket eder: (A → B) ve fiil, (A)’nın iradesi ve düşüncelerinin bir işaret veya işaretler aracılığıyla (B)’ye aktarılmasıdır. Ancak bu süreçte bir değişim olmaz; ilişki kurulduktan sonra asla tersine çevrilemez. Bu, tamamen tek yönlü bir iletişimdir. (B) – Bu süreç mutlaka sözel değildir, yani iletişim amacıyla kullanılan işaretler her zaman dilsel olmayabilir, ancak kelimeler de kullanılabilir. (C) - Bu tür iletişimde her zaman bir belirsizlik, gizem ve kişisel bir mahremiyet anlamı vardır. Başka bir deyişle, bu tür iletişimin anlaşılması belirli bir gruba özgüdür, denebilir. (A) ile (B) arasındaki iletişim çok özeldir; (A), kendini tamamen (B)’ye ve sadece (B)’ye açıklar. Aralarında tam bir iletişim vardır, ancak bu iletişimin bağlamı başkaları tarafından anlaşılması zor bir şekilde gerçekleşir. Bu üç temel koşulu hatırlayalım ve vahiy kavramını daha yakından inceleyelim. İlginç bir örnek olarak, bu kavramın nasıl görüldüğünü ve az önce açıkladığımız kavramsal yapının nasıl işlediğini görelim. Örnek, Cahiliye dönemi birinci sınıf şairlerinden Alkame b. Fahıl’ın (ö. 3/625 [?]) meşhur bir kasidesinde geçen şu beyte bakılabilir (Izutsu, 2007, ss. 249-250):

يُوجِي إِلَيْهَا بِإِنْقَاضٍ وَتَفَنَّةٍ
كَمَا تَرَاظُنُ فِي أَفْنَادِهَا الرُّومُ

Erkek deve kuşu, dışısına “inkad” (إِنْقَاضٍ) ve “naknaka” (تَفَنَّةٍ) sesleriyle anlaşılma bir şekilde hitap ederdi. Bu sesler, Rumların saraylarındaki “ratanlaşmak” (تَرَاظُنُ) konuşmaları gibiydi (eş-Şentemerî, 1993, s. 41).¹

Şair burada, deve kuşunun evine geri dönüşünü, mutlu ve yeniden buluşmanın getirdiği sevinçli betimliyor. Erkek deve kuşu, dışısını ve yavrularını, beslenme kaygısıyla terk ederek yuvadan uzaklaşmıştır. Ani bir şekilde, yağışlı ve rüzgârlı bir günde, yuvada bıraktıklarını hatırladı ve yağmur, onu bir tür özlem ve aidiyet duygusuna itmştir. Hızlı bir şekilde yuvasına doğru koşar. Yuvaya döndüğünde, yavrularını güvende ve huzurlu olduğunu görür ve dışısıyla neşeli bir şekilde ötüşerek özlemine ifade eder. Dışısına söyledikleri, sadece ikisi tarafından anlaşılıyordu. Bu, aralarındaki özel bir sırdır. Şairin anlatmak istediği durum budur. Şair şöyle der: Ve bu fiil formu (يُوجِي) - “ima ediyor” - deve kuşunun dışısına seslendiği bir ifade biçimidir. “Naknaka” sesi deve kuşlarının dilinde bir sözcüktür ve “ima etmek” ifadesi deve kuşlarının sesini taklit eder. Aynı şekilde, Rumların saraylarında birbirleriyle anlaşılma bir dilde konuştukları gibi, bu ses de deve kuşlarının birbirleriyle iletişim kurma şekline benzer. Bu bağlamda, “Teratun” kelimesi anlamsal olarak iki ana unsur ifade eder: Birincisi, konuşanın yabancı, yani Arap olmayan ve ana dilinin Arapça olmayan bir dil olması fikridir. İkincisi ise, bu dilin tamamen anlaşılma olmasıdır, yani Arap dinleyici tarafından hiç anlaşılma olmasıdır (Izutsu, 2007, ss. 250-251).

Durumu özetlersek; Cahiliye dönemi şairlerinden Alkame b. Fahıl’ın kasidesindeki şu beyitte, deve kuşunun sesleri ve Rumların konuşmaları arasındaki benzerliğe atıfta bulunulmak üzere, eski Arap dilinde vahiy kavramının belirsizlik ve anlaşılma içerdigi ima edilmiştir.

¹ (Araplar, Rumcaı bilmediklerinden, bu konuşmaları “rrr”, “ttt”, “nnn” gibi anlamsız sesler olarak algılamışlar ve bu duruma “ratanlaşmak” (تَرَاظُنُ) demişlerdir.)

Bu bilgi ışığında, bu dizedeki ikinci kısmın, vahyi nasıl anlamamız gerektiğine dair önemli bir ipucu verdiği görülüyor. Dizedeki anahtar kelime “ıma etmek” veya “vahiy”dir. Eğer iki kişinin, sizin anlayamadığınız yabancı bir dilde, yakın bir ortamda konuştuğunu varsayarsanız, aralarındaki düşünce ve duyguların tam anlamıyla iletişim kurduğundan emin olabilirsiniz. Ancak, üçüncü kişi olarak bu iletişim bağı doğrudan anlayamazsınız. Bu durumda, tamamen dışlanmış ve belirsiz bir şeyin tanığı olursunuz. Bu, sizin üzerinizde gizemli bir şey izlenimi yaratır (Izutsu, 2007, ss. 251-252).

Bu nedenle, “vahiy” kelimesinin anlamsal yapısı, anlaşılmasızlıktan kaynaklanan bir belirsizlik ögesi içerir. Çünkü Cahiliye dönemi şiirlerinde “vahi” kelimesi genellikle “yazı” veya “işaretler” anlamında da kullanılmıştır. Örneğin, Labîd (öl. 40 veya 41/660 veya 661), uzun zamandır terkedilmiş bir sevgilisinin eski evinin kalıntıları hakkında konuşurken, kalıntıların silindiğini ancak tamamen yok olmadığını belirtirken “Ama hâlâ bir ‘vahiy’ gibi izleri kalmıştır” ifadesini kullanır. Aynı şekilde, İslâm’ın ilk yüzyılından şair Merrâr b. Munkiz de benzer bir şekilde bu kavramı işlemiştir (Izutsu, 2007, s. 252):

وَتَرَى مِنْهَا رُسُومًا قَدْ عَفَتْ
مِثْلَ خَطِّ اللَّامِ فِي وَحْيِ الرَّبْرِ

Ve sen, bazı izlerin, uzun zaman geçmiş ve silinmiş gibi, hâlâ var olduğunu görebilirsin; bu, tıpkı eski yazılı metinlerde lam harfi gibi.

Burada “zübür” (الرُّبْرِ) eski yazılı metinleri ifade eden bir terimdir. ve “lam harfi” yazının silinmiş veya okunmaz hale gelmiş bir kısmını temsil eder. Bu dizede, silinmiş veya kaybolmuş diyarların izleri, eski yazılı metinlerdeki silinmiş harflere benzetilmiştir. Arapça sözlükler genellikle “vahiy” kelimesine iki farklı anlam verir: İlham ve harfler. İlk bakışta bu iki anlam arasında hiçbir ilişki olmadığı izlenimi doğar. Ancak bu bakış açısı önemli bir gerçeği gözardı eder: Harfler, eski zamanlarda, tamamen anlaşılmayan bir şeydi. Cahiliye döneminin Arapları, özellikle güney Arap harflerinin taşlara kazınmış şekillerinin sıra dışılığına hayran kalmışlardır. Bu dönem, derin anlamların hâlâ mevcut olduğu bir zamandı. Örneğin, “kalem” kelimesinin erken Kur’ân surelerinde geçtiği özel biçimlerden biri, bu anlamları ortaya koymaktadır (Izutsu, 2007, s. 253).

Kur’ân’da benzer örnekler çoktur. Önemli olan, bu aşamada vahyin özel ve teknik anlamda değil, daha genel ve geniş anlamda bir ilham olduğunu gözlemlemektir. Buradaki “vahiy” kelimesi, ilhamla eşanlamlı olarak kullanılır. “Vahiy” terimi, Tanrı’nın iradesini doğrudan insanlara ilettiğini ifade eder. Ancak bu, herhangi bir dilsel ifade olmadan gerçekleşir. Bu durumda, Tanrı, insanın zihninde öyle bir etki bırakır ki, kişi Tanrı’nın iradesini hemen anlar. Oysaki, özel anlamda vahiy, sadece sözel bir süreç olmanın ötesindedir. Vahiy, iki kişi arasında bir ilişki olmanın yanı sıra, üç ya da dört kişinin ilişkisini de içerir. Tanrı ile insan arasındaki doğrudan iletişim meselesinde, Hz. Musa’nın Kur’ân’da sıradışı bir konuma sahip olduğunu belirtmek gerekir. Kur’ân’da bu sıfatla tanınan tüm peygamberler arasında Hz. Musa’nın bu konuda özel bir ayrıcalığa sahip olduğu görülmektedir. Allah (c.c.), Hz. Musa ile doğrudan ve tamamen istisnai bir şekilde konuşmuştur. “Konuşma” kelimesi burada bir fiil olarak kullanılmış ve bu eylem, kesinlikle “A” ile “B” arasında bir ilişki içermiştir. “Konuşma” ve “vahiy” kavramları, modern dilbilimdeki “parola” terimlerine benzer. “Parola”, bir durumda iki kişi arasında gerçekleşen dilsel iletişimi ifade eder - biri aktif bir rol oynarken diğeri pasif bir rol üstlenir. Bu bağlamda, “kelâm” (konuşma) kavramı, genel “vahiy” kavramının içinde daha özel bir alt kavramı temsil eder. Bu da “vahiy” kelimesinin anlamını oluşturan tüm semantik koşulların belirlenmesini gerektirir. “Kelâm” kavramı, kendine özgü özelliklerinin daha geniş bir kavram olan “vahiy” içinde yer alır. Bu ilk koşulla ilgili olarak, dikkat edilmesi gereken iki önemli nokta vardır: İlki, her dilsel olayın özünde yer alan temel noktadır, yani “parola” (konuşma olayı) olarak konuşma, her iki tarafın (A ve B) daha önce gördüğümüz gibi bugün Fransızca’da “langue” (dil) olarak adlandırılan aynı işaretler sistemine başvurmalarını gerektirir. Başka bir deyişle, A’nın, B’nin anlayabileceği bir dili konuşması gerekir ki etkili bir dilsel iletişim sağlanabilsin. Normal koşullarda hem A hem de B aynı dil topluluğuna aittirler; ancak, bu durumda, A’nın, B’nin dilinde konuşması veya en azından her ikisinin anlayabileceği bir yabancı dili öğrenmesi gerekir. Kur’ân vahiylerinde, Allah (A), Hz. Muhammed’e (B) B’nin dili olan Arapça ile hitap eder. İkinci temel nokta, A ve B’nin aynı varoluş seviyesinde olmaları gerektiğidir. Her ikisinin de aynı varlık kategorisine ait olması gerekir. Vahiy durumunda - ve burada vahyin gerçek özelliği ortaya çıkar - bu temel kural ihlal edilir, çünkü A ve B, yani Tanrı ve insan, varoluş düzeni açısından birbirinden farklıdır. Burada kesin olan, A ve B’nin yatay olarak aynı varoluş seviyesinde bulunmadıklarıdır. İlişki dikeydir: A, en yüksek varoluş seviyesini temsil ederken, B çok daha düşük bir varoluş seviyesini temsil eder. Bu ontolojik

durum, Kur'ân vahiy kavramının yapısında son derece önemli bir rol oynar. Bu nedenle, onu bu kavramın esaslı bir koşulu olarak ayrılabilir ve dikkatimizi bu durumun ortaya çıkardığı özel semantik soruna yönlendirilebilir. Daha önce belirtildiği gibi, A ile B arasında böyle bir varoluşsal karşıtlık varsa, dilsel bir iletişim gerçekleşemez. Ancak, bu dilin temel kuralına rağmen gerçek bir dilsel iletişim sağlanabilmesi için A ve B'de olağanüstü bir şeyin meydana gelmesi gerekir (Izutsu, 2007, ss. 253-262).

Vahiy kavramı, Allah'ın bir emri, hükmü veya bilgiyi peygamberine gizli olarak bildirmesi anlamına gelir. Izutsu, vahiy kelimesinin Cahiliye dönemi şiirlerinde sıkça kullanıldığını ve bu kullanımın, Kur'ân'dan önceki kavramsal yapıyı anlamak için önemli olduğunu belirtir. Izutsu, vahyin bir iletişim süreci olduğunu, bunun en az iki kişi arasında gerçekleştiğini vurgular ve bu bağlamda bir kişinin aktif, diğersinin ise pasif rol üstlendiğini açıklar.

Cahiliye dönemi şiirlerinde vahiy kavramı, anlaşılabilirlik ve belirsizlik öğeleri içerir. Örneğin, Alkame b. Fahl'ın şiirinde deve kuşlarının sesleri ve Rumların konuşmaları arasındaki benzerlik üzerinden vahyin gizemli doğası ifade edilir. Bu bağlamda, “vahiy” kelimesinin anlamı, anlaşılması özel bir iletişim şeklini ifade eder.

Vahiy, özel ve teknik anlamda Tanrı'nın iradesinin doğrudan insanlara iletilmesini ifade eder. Ancak bu, her zaman sözel bir ifade biçimi olmayabilir. Örneğin, Kur'ân'da Hz. Musa'nın Tanrı ile doğrudan konuşması, dilsel iletişim kurallarını takip etmekten ziyade, varoluşsal bir farkı ve dikey bir ilişkiyi yansıtır. Tanrı ve insan arasındaki bu ilişki, olağanüstü bir dilsel iletişim gerektirir çünkü Tanrı (A) ve insan (B) farklı varoluş seviyelerinde bulunur.

Bu nedenle Tanrı'nın insanlara vahiy yoluyla hitap etmesi, insan idrakini aşan bir iletişim biçimini içerir. Bu iletişimde Tanrı'nın mutlak gücü ve bilgisi, insan aklı ve diline indirgenerek anlam kazanır. Bu süreç, yalnızca ilahî mesajın iletilmesi değil, aynı zamanda insanın sınırsız varoluş koşullarında bu mesajın idrak edilebilmesini sağlamak için ilahî iradenin bir tür “insanileştirilmesi” olarak da yorumlanabilir. Dolayısıyla, vahiy, sıradan bir mesajdan ziyade, iki farklı varlık düzeyi arasındaki derin ve karmaşık bir bağ kurar. Bu bağlamda, vahiy kavramı yalnızca iki kişi arasındaki ilişkiyi değil, aynı zamanda Tanrı ile insan arasındaki özel ve çok katmanlı iletişimi ifade eder.

Felsefi Kavramlardan “Akıl” sözcüğü

Arap Dili, Abbasîler döneminde kültürel dil seviyesine çıkmış ve sistematik düzen açısından zirve noktasına ulaşmıştır. Belki de dünya çapında en önemli kültürel dil statüsünü elde etmiştir. Ayrıca bu zenginlik sadece kelime hazinesiyle sınırlı kalmayarak kavramlar arasındaki ilişki ve derinlik yönünden de geniş bir dil haline gelmiştir. Söz konusu sistemlerden biri de felsefi kavramlar sözlüğüdür (Izutsu, 2007, s. 111).

Semantik dil bilimiyle ortaya çıkan ve İslâm felsefesiyle temsil edilen kavramların büyük fayda ve önem arz etmeleri, Kur'ân ve Arap dilinden bağımsız bir şekilde gelişmesine dayanır. Ancak din ilimleri, tasavvuf ve fıkıh gibi diğer İslâmî ilim kavramları, Kur'ân ve kadim Arap dilinden bağımsız bir şekilde gelişim sağlayamamıştır. Her ne kadar din ilimleri, özellikle dil ile alakalı kavramlar açısından Yunan felsefesinden ciddi bir şekilde etkilenmiş ise de bu etkileşimde kopukluklar olduğu gibi düzenli bir sistematığa de erişememişlerdir (Izutsu, 2007, ss. 111-112). Özetlersek, Kur'ân'dan sonra kavramların türemesi ve gelişimi, kendiliğinden gelişen doğal bir sonuç olup farklı kültürlerin etkileşimlerine bağlı zorunlu olarak dönüşümleriyle ortaya çıkmıştır. Bu konuda tek istisnanın felsefe kavramlarına ait olduğu anlaşılmıştır.

Örneğin (العقل) sözcüğü, Câhiliye döneminde kişinin farklı durumlarda gösterebildiği “işlevsel zekâ” olarak bilinirdi. Bu tanım, modern psikolojide “problemleri çözebilme yeteneği” şeklinde izah edilen tanıma da uyar. Zaten akıllı kişiler, beklenmeyen riskleri önceden tahmin ederek sakınabilme yöntemlerini bulabilen, bu problemlerden biriyle karşılaştığında da kendi başına çözüm araçlarını üretebilme yeteneğine sahip olanlardı. Bu tür işlevsel zekâ, Câhiliye Araplarının ilgisini çeker ve bu zekâyâ değer verirlerdi. Aksî düşünülemezdi çünkü çöl ortamında bu zekâ seviyesine sahip olmayanların güvenli bir ortamda yaşamaları olanaksızdı. Câhiliye dönemi gaspçı şairlerinden olan Sâbit (Amr) b. Mâlik eş-Şenferâ (öl. 525-550 arası), bu tür doğal bir akla sahip olduğu için övünerek şu şiiri söylemiştir (Izutsu, 2007, s. 114).

لَعَمْرُكَ مَا بِالْأَرْضِ ضَيْقٌ عَلَىٰ أَمْرِي
سَرَىٰ رَاغِبًا أَوْ رَاهِبًا وَهُوَ يَغْفُلُ

İster güvenlik endişesiyle olsun isterse de güzel bir hedef uğruna olsun geceleri yola çıkan için kesinlikle dünya dar gelmez, yeter ki aklını kullanabilsin (eş-Şenferâ, 1996, s. 59).

Kur'an'da ise (العقل) sözcüğü, dini bir anlam kazanarak yeni bir alanda anahtar kavram hüviyetini kazanmıştır. Çünkü önem arz eden bağlamlarda kullanıldığında, insanınluna âyetleri anlama yeteneğini kazandıran düşüncenin akli ve ruhi kabiliyetidir. Mesela geçici bir süreliğine ölmüş toprağın yeniden canlandırılması amacıyla Allah tarafından göklerden indirilen yağmurun, Kur'an'daki ifadesi şu şekildedir (Izutsu, 2007, s. 114).

وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْئِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ²

Yine O'nun kanutlarından ki, korku ve ümit vermek üzere size şimşegi gösteriyor, gökten su indirip ölümünün ardından yeryüzünü onunla canlandırıyor. Gerçekten bunda, aklını kullanan kimseler için ibretler vardır.

Yine halkın işlediği günahlar nedeniyle evleri başlarına yıkılmak üzere yok edilen kadim bir memleket hakkında Kur'an'da (العقل) sözcüğü, aynı şekilde dini alanda anahtar kavram hüviyetinde geçer (Izutsu, 2007, s. 115).

وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ³

İşte o memlekette geriye, aklını kullananların yararlanabileceği açık bir ibret vesikası bıraktık.

Burada yok olan şehrin kalıntılarıyla (آيَةً بَيِّنَةً) “açık bir ibret” olarak ilahî cezanın sert bir darbe olduğu ve böylece Allah'a imanı inkâr edenlere karşı bir ihtar olduğu vurgulanmıştır. Kur'an bu tür örneklerle doludur (Izutsu, 2007, s. 115).

Yine (العقل) sözcüğü, bir anahtar kavram olarak İslâm felsefesine yeni bir içerikle girmiştir. Artık akıl sözcüğü ifade edildiğinde düşünülen içerik ile daha önceki Arapların kullandığı akıl sözcüğünün ifa edildiğindeki düşünülen içerik aynı şeyler değildir. Çünkü hayal edilen dünya tamamen farklılaşmış ve eski Arapların dünya görüşüne yabancı bir tablo oluşmuştur. Günümüzde İslâm felsefesinin bir teknik kavramı olarak akıl (العقل) sözcüğüyle karşılaştığımızda, İslâm felsefesinin ortaya çıkmadan önceki asıl Arapça ile bağlantılı olan akıl sözcüğünün, ister Câhiliyye dönemi isterse de Kur'an'da olsun eski Araplarca bilinen geleneksel anlamını düşünmemeliyiz. Bunun yerine Aristo (öl. MÖ. 322) ve Platon'un (öl. MÖ. 347) modern ekollerince anlaşılan Yunanca (Nous) kavramını anlamalıyız. Bu, akıl sözcüğünün asıl Arapça manasının evrilip gelişmesiyle oluşan bir durum olmayıp aksine sonradan oluşturulan yapay bir kavramdır. En azından ilk inşa edildiği zaman durum bu şekildedir (Izutsu, 2007, s. 115).

Aynı şekilde Arapça olan (الشُّيُوعِيَّة) sözcüğünün arka planında Avrupa menşeli bir kavram olan (Communism) kavramını ve yine Arapça (الْقَوْمِيَّة) sözcüğünün arka planında Avrupa menşeli (Nationalism) kavramını görüyorsak, aynı şekilde Yunanca (Nous) sözcüğünün Helenizm ve klasik felsefeleriyle kazandığı anlam yapısıyla anlaşılmalıdır. Günümüzde ise kelime artık çok özel bir anlam kazanmıştır; bu anlam, “düşüncenin ilk kaynağı olan kozmik akıldan insan aklına doğru taşma”nın birbirini takip eden tüm aşamalarını kapsayan evrensel kapsamlı bir kozmik ilerlemeye dayanan düşüncedir (Izutsu, 2007, ss. 115-116).

Sonuç

Izutsu, Kur'an'da anahtar kavramların semantik analizini yapmış ve bu çerçevede İslâmî ilimlerin ana kavramlarını incelemiştir. Aynı şekilde Kur'an'da etik, ahlaki ve ontolojik kavramları irdeleyerek Allah ve insan ilişkisi ekseninde analizler yapmıştır. İman kavramının kelam ilmindeki konumuna değinmiştir. Izutsu, *Allah ve'l-İnsân fi'l-Kur'an* isimli eserinde, imân, Allah, İslâm ve şükür gibi olumlu kavramları; tekdiz, isyân ve küfür gibi olumsuz kavramlarla karşılaştırarak Kur'an'ın dünya görüşünü analiz etmiştir. Bu değerlendirmeler, Kur'an'ın indiği asırdaki Arapların dil ve kültürünü dikkate alarak yapılmış olup, Kur'an'da geçen anahtar sözcüklerin hem gerçek anlamlarına hem de Kur'an bağlamında kavramlaşarak edindikleri özel anlamlarına dikkat çekmiştir. Izutsu'nun söz konusu çalışması, Kur'an'da geçen anahtar sözcüklerin asıl anlamını ve bu sözcüklerin terimleştikten sonra edindikleri teolojik ve felsefi anlamları göstermesi açısından son derece önem arz etmektedir. Izutsu'nun “Allah ve'l-İnsân fi'l-Kur'an” eserinde gerçekleştirdiği bu semantik analizler, Kur'an'ın anahtar kavramlarının tarihsel, dilsel ve kültürel bağlamlarını aydınlatarak, bu kavramların Kur'an'daki teolojik

² er-Rûm 30/24.

³ el-Ankebût 26/35.

ve felsefi anlamlarını derinlemesine incelemiş ve böylece Kur'an'ın dünya görüşünü farklı bir bakış açısıyla daha kapsamlı ve anlaşılır kılmıştır.

Kaynakça

- Bayrakdar, M. (2005). Toşihiko İzütsu Hayatı, Eserleri ve Düşüncesi. *İslâmî Araştırmalar Dergisi*, 18(1), 1-15.
- el-İbâdî, A. b. Z. (1384). *Dîvânü Adî b. Zeyd*. Şirketu Dâru'l-Cumhuriyye li'n-Neşri ve't-Tabî'.
- eş-Şenferâ, S. (Amr) b. M. (1996). *Dîvânü's-Şenferâ* (2. bs). Dâru'l-Kitâbi'l-Arabî.
- eş-Şentemeri, el-A. (1993). *Şerb-u Dîvân-i 'Alkame b. 'Abede el-Fabl*. Dâru'l-Kitâbi'l-Arabî.
- Izutsu, T. (2007). *Allah ve'l-insân fi'l-Kur'ân (İlmu delâleti'r-ru'âyâ'l- Kur'âniyye li'l-'âlem)* (H. M. el-Cihâd, Çev.). Merkezi Dirasâtî'l-Arabiyye.
- Izutsu, T. (2017a). *Beyne Allah ve'l-insân fi'l-Kur'ân (Dirâsatun delâliyye li nazreti'l-Kur'ân il'el-'âlem)* (İ. A. el-'Âkûb, Çev.). Dâru Neynevâ.
- Izutsu, T. (2017b). *El-Mefhûmâtü'l-ablakîyye ed-diniyye fi'l-Kur'ân* (İ. A. el-'Âkûb, Çev.). Dâru Neynevâ.
- Izutsu, T. (2017c). *Mefhûmu'l-imân fi'l-ilmî'l-kelem el-İslâmî (Tablîlun delâliyyun li'l-imâni ve'l-İslâm)* (İ. A. el-'Âkûb, Çev.). Dâru Neynevâ.
- Izutsu, T. (2017d). *Tao-culuk'daki Anahtar-Kavramlar (İbn Arabî ile Lao-Tzû ve Çuang-Tzû'nun Mukâyesesi)* (A. Y. Özemre, Çev.; 4. bs). Kaknüs Yayınları.
- Izutsu, T. (2018). *İslâm Düşüncesinde İmân Kavramı* (S. Ayaz, Çev.; 3. bs). Pınar Yayınları.
- Izutsu, T. (2019). *Kur'an'da Tanrı ve İnsan* (K. Atalar, Çev.; 7. bs). Pınar Yayınları.
- Izutsu, T. (2023). *İbn Arabî'nin Fusûs'undaki Anahtar-Kavramlar* (A. Y. Özemre, Çev.; 7. bs). Kaknüs Yayınları.
- Kalın, İ. (2001). Izutsu, Toshihiko (1914-1993). İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (C. 23, ss. 552-553). TDV Yayınları.
- Kamada-Kobayashi, S.-H. (2015). Japonya'da İslam Araştırmaları: Bir Medeniyetin Derinliklerine Doğru (M. Salihoğlu, Çev.). *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 97-110.
- Kimura-Nishida, F.-K. (2023). In Her Words: A New Translation of the Quran into Japanese. *IQAS succeeds Internationales Asienforum*, 54(4), 355-361. <https://doi.org/10.11588/iqas.2023.4.24073>
- Mesud, M. H. (2005). Izutsu'nun "Ethico Religious Concepts in the Qur'an" Adlı Kitabının Urduca Çevirisi Üzerine (A. Birşik, Çev.). *İslâmî Araştırmalar Dergisi*, 18(1), 128-135.
- Özalp, M. S. (2023). Savaşların Prensesi Hind bint Nu'mân b. Munzir. İçinde Y.-E. Yaşar-Demil (Ed.), *Konum, Rol, Olgü ve Algular Düzleminde Cabiliye'den Günümüze Kadın*. Hikmetevi Yayınları.
- Sat, N. (2018). *Japonya'da İslam Araştırmaları: Eserleri ve Fikirleri Bağlamında Toshihiko Izutsu* [Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Sat, N. (2020). Abdürreşid İbrahim ve Musa Carullah'ın Talebesi Toshihiko Izutsu'nun Hayatı Eserleri: Türklere ve İslam'a Bakışı. *Bilgi*, 95, 97-122. <https://doi.org/10.12995/bilgi.9505>
- Serhân, S. (Ed.). (1998). *Mucezu Dâiretu'l-Ma'ârifî'l-İslâmiyye*. Merkez-u Şârîka li'l-İbdâ' el-Fikrî.
- Shiba, R. (1993). *Nijisseikimatsu no yami to hikari*. Chûo Koronshinsha.
- Yavuz, Y. Ş. (2012). Vahiy. İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (C. 42, ss. 440-443). TDV Yayınları.

EXTENDED SUMMARY

The Japanese scholar Izutsu was born on May 5, 1914, in Yotsuya, Tokyo. He completed his undergraduate and graduate education in linguistics at Keio University. For a period, he taught Greek and Latin philosophy texts along with linguistic sciences. Between 1965 and 1975, he served as a professor of Islamic Philosophy at McGill University. During the Iranian Revolution of 1979, he taught at the Philosophy Institute and returned to Japan after the revolution. Izutsu spent the rest of his life in Japan, dedicated to his studies. He developed a keen interest in semantic linguistics and conducted research on the semantics of the Qur'an. His work in semantic linguistics is considered a turning point, and his writings on the Qur'an have garnered global attention. His book "Ethico-Religious Concepts in the Qur'an" is regarded as his first significant scholarly work. Izutsu's interdisciplinary approach and depth in semantic analysis brought new perspectives to Islamic thought, enriching the Islamic intellectual tradition. Thus, Izutsu has proven that she has a vast knowledge and experience in the field of Islamic thought system. At the beginning of the 20th century, research on Islam and Islamic sciences began to emerge in Japan. There were two main sources for modern research on Islam and Muslims in Japan: academic interest in oriental history within universities and the urgent needs arising from Imperial Japan's colonial policy. Within this context, Izutsu is recognized as the most famous scholar and researcher in Japan on Islamic literature and values. He was fluent in at least 30 languages, including German, Arabic, Balinese, Chinese, Persian, French, Spanish, Italian, Japanese, Russian, Sanskrit, Turkish, and Greek. Izutsu was also deeply interested in the Islamic thought system, conducting studies in areas such as Islamic research, Qur'anic studies, theology, philosophy, and mysticism. Most of his works on Islam were published and were more widely known and read by Westerners than by Japanese. Following the Bolshevik Revolution of 1917, a group of Central Asian Turks and Tatars migrated to Japan. Among them were Tatar scholars such as Abdurreshid Ibrahim (d. 1944) and Musa Jarullah Bigiyev (d. 1949), who settled in Tokyo. This community, under the leadership of Muhammad Abdulhay Kurbanali (d. 1972) and with the support of Japanese officials, engaged activities in the area where Tokyo's Turkish Mosque is located. The Turks founded the Turkish School in 1927 and the Turkish-Muslim Center and Islamic Printing House between 1929-1931. Izutsu's interest in Islam dates back to 1937, which marks the beginning of his significance for the Turkish world. The primary factor making Izutsu important for the Turkish world is his acquaintance with Turkish and Tatar scholars Abdurreshid Ibrahim and Musa Jarullah in that year. This acquaintance led to Izutsu's great interest in the Islamic religion. As a result, Izutsu frequently visited the aforementioned scholarly center established by the Turks during his high school and university years, gaining a better understanding of Turks and Islam. This relationship with the Turkish world played a significant role in Izutsu's academic career and marked a turning point in his life, as his encounter with Tatar scholars shaped his intellectual journey. Within this framework, he met Tatar scholar Musa Jarullah Bigiyev in Japan, who introduced him to Islam and Islamic culture. Consequently, he began his first Japanese translation of the Qur'an in 1951, completing it in 1958. This translation was his first work in this field and has been published numerous times since 1850. Despite the classical language used in this translation making it somewhat difficult to understand, it remains popular among the Japanese. However, to fully comprehend the Qur'an's spirit, it needs to be updated in contemporary Japanese. Besides his Qur'an translation, Izutsu authored numerous works on Islamic, Eastern, and Western thought systems, conducting extensive research in various fields. One of these studies involved the semantic analysis of key concepts in the Qur'an. In this scope, he examined fundamental concepts of Islamic disciplines and analyzed ethical and ontological concepts in the Qur'an, focusing on the relationship between God and humans. He explored the significance of the concept of faith in Islamic theology.

In his work "God and Man in the Qur'an," Izutsu compared positive concepts such as faith, God, Islam, and gratitude with negative concepts like rejection, rebellion, and disbelief, analyzing the Qur'an's worldview. These evaluations were made considering the language and culture of the Arabs during the Qur'an's revelation, highlighting the real meanings of key words in the Qur'an and their specialized meanings in the Qur'an's context. Izutsu's work is crucial as it demonstrates the original meanings of key words in the Qur'an and their theological and philosophical meanings after becoming terms. In his work 'Allah and Man in the Qur'an,' Izutsu conducted semantic analyses that illuminated the historical, linguistic, and cultural contexts of the key concepts in the Qur'an. He deeply examined the theological and philosophical meanings of these concepts within the Qur'an, making its worldview more comprehensive and understandable. Izutsu was a devoted attendee of the Eranos Conferences held in Switzerland for a time, where he presented his studies on Zen Buddhism. He married

Toshio Izutsu, a renowned expert in Japanese aesthetics, and they co-authored several articles together. Toshihiko Izutsu passed away in 1993.